

Avalent>Kohtumenetlused>Tsiivilasjad>Menetlustähtajad
Menetlustähtajad

Prantsusmaa

1 Milliseid tähtaegu kohaldatakse tsiivilmenetluses?

Prantsuse õiguses on sätestatud aegumistähtajad (*délais de prescription*), õigust lõpetavad tähtajad (*délais de forclusion*) ja menetlustähtajad (*délais de procédure*).

Aegumistähtajad on tähtajad, mille lõpus omandab isik valdamise tagajärjel õiguse vara suhtes (*délai de prescription acquisitive*) (igamine) või kaotab õiguse, kuna ei ole seda kasutanud (*délai de prescription extinctive*) (nõudeõiguse aegumine). Aegumistähtaegu on võimalik peatada (*suspendu*) või katkestada (*interrompu*).

Õigust lõpetavad tähtajad on eriti ranged ja on üldiselt sätestatud seaduses hagi/avalduse esitamise suhtes. Kui need mööduvad, arvatakse hagi/avalduse esitamise õigus lõppenuks. Õigust lõpetavaid tähtaegu ei ole võimalik peatada. Üldjuhul ei saa neid ka katkestada: tsiivilseadustiku artiklite 2241 ja 2244 kohaselt katkestavad neid tähtaegu siiski teatavad toimingud, näiteks kohtumenetluse algatamine, arestimine või muu täitemeetme võtmine.

Menetlustähtaegu (*délais de procédure*) kohaldatakse kohtumenetlusele pärast selle algatamist. Need võivad olla sätestatud seaduses või kehtestab need kohus. Erinevalt õigust lõpetavatest tähtaegadest menetlustähtajad toimingut ei takista. Neid tähtaegu ei ole võimalik peatada ega katkestada.

2 Puhkepäevade loetelu vastavalt 3. juuni 1971. aasta määrusele (EMÜ, Euratom) nr 1182/71.

Kehtivate õigusaktide kohaselt on riigipühad järgmised päevad:

1. jaanuar, teine ülestõusmispüha,
1. mai,
8. mai, taevaminemispüha, teine nelipüha,
14. juuli, Maarja taevassevõtmise püha (15. august), kõikide pühakute päev (1. november),
11. november, esimene jõulupüha (25. detsember).

Mõnel pool (teatavad departemangud (*départements*) ja piirkondlikud omavalitsused (*communes territoriales*)) on kehtestatud riigipühad orjuse kaotamise mälestamiseks: Guadeloupe'is 27. mai, Prantsuse Guajaanas 10. juuni, Martinique'il 22. mai, Réunionil 20. detsember ja Mayotte'is 27. aprill.

Alsace-Moselle'i departemangudes on 26. detsember ja suur reede riigipühad.

3 Millised üldsätted kehtivad eri tsiivilasjade menetlemise tähtaegade suhtes?

Alates 17. juuni 2008. aasta seaduse nr 2008-561 (mis sisaldab üleminekusätteid) jõustumisest on aegumistähtaeg, mille järel õigus tavaõiguse kohaselt kaob, viis aastat (varem oli see 30 aastat).

Sellest põhimõttest on siiski hulk erandeid, näiteks seoses tsiivilvastutuse tuvastamise hagidega, mis tulenevad kehavigastuse tekitanud sündmusest, mille korral on kindlaksmääratud aegumistähtaeg 10 aastat.

Õigust lõpetavate ja menetlustähtaegade kestus erineb olenevalt vaidluse esemest ja asjaomasest menetlusest.

4 Kui toimingu või formaalsuse peab sooritama ettenähtud ajavahemiku jooksul, siis mida peetakse toimingu või formaalsuse sooritamise alguseks?

Menetlustähtaegade kohta on tsiivilkohtumenetluse seadustiku artiklis 640 sätestatud, et kui toiming tuleb teha või vastavus vorminõudele saavutada ettenähtud ajavahemiku jooksul, arvestatakse ajavahemikku alates seda käivitava toimingu, sündmuse, otsuse või kättetoimetamise kuupäevast.

Tavaõiguse kohast nõudeõiguse aegumise tähtaega hakatakse võlaõigusliku nõude või vallasasjaga seotud nõude puhul arvestama „kuupäevast, mil õiguse omaja sai teada või oleks pidanud teada saada asjaoludest, mis võimaldavad tal oma õigust teostada“. Mõnes valdkonnas, nagu tsiivilvastutuse tuvastamise hagd, mis tulenevad kehavigastuse tekitanud sündmusest, kehtivad eri algusajad. Tsiivilseadustiku artikli 2226 kohaselt hakatakse kümneaastast aegumistähtaega arvestama kuupäevast, mil esialgne või raske vigastus ilmneb.

5 Kas dokumentide edastamise või kättetoimetamise viis (isiklikult kohtutäituri kaudu või posti teel) võib mõjutada või muuta tähtaja algust?

Tsiivilkohtumenetluse seadustiku artikli 664-1 kohaselt, kui dokumendi toimetab kätte kohtutäitur (*huissier*), on kättetoimetamise kuupäev isikliku kättetoimetamise kuupäev adressaadi elu- või viibimiskohas või kuupäev, millal kohtutäitur koostab ametliku aruande, milles on loetletud adressaadi leidmiseks võetud meetmed, kui sellel isikul ei ole elu- või viibimiskohta ega teadaolevat töökohta. Kui dokument toimetatakse kätte elektrooniliselt, on kättetoimetamise kuupäev ja kellaeg dokumendi adressaadile edastamise kuupäev ja kellaeg.

Kui dokument toimetatakse kätte posti teel, siis on tsiivilkohtumenetluse seadustiku artiklite 668 ja 669 kohaselt kättetoimetamise kuupäev saatja puhul saatmise kuupäev ja adressaadi puhul kirja kättesaamise kuupäev. Saatmise kuupäev on kuupäev, mis on märgitud lähetuskoha postmargile. Kättesaamise kuupäev on kättesaamiskinnituse (*répissé*) allkirjastamise kuupäev või kuupäev, millal adressaat kinnitab oma allkirjaga (*émargement*), et ta on dokumendiga tutvunud. Kui dokument toimetatakse kätte väljastusteatage tähtkirjaga (*avis de réception*), on kättesaamise kuupäev selle templi kuupäev, mille postiteenistus lööb väljastusteatete kirja adressaadile üleandmisel.

Erandkorras on tsiivilkohtumenetluse seadustiku artiklis 647-1 ette nähtud, et Prantsuse Polüneesias, Wallisel ja Futunal, Uus-Kaledoonias, Prantsuse Antarktilistel ja Lõunaaladel või välisriigis on kohtu- või muu dokumendi kättetoimetamise kuupäev saatja puhul dokumendi kohtutäituri või kohtukantselei (*greffe*) poolse saatmise kuupäev või selle puudumisel vastutava prokuratuuri (*parquet*) poolse kättesaamise kuupäev.

6 Kas ajavahemiku kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka sündmuse kuupäeva, kui tähtaeg hakkab kulgema teatavast sündmusest?

Tsiivilkohtumenetluse seadustiku artikli 641 kohaselt, kui tähtaeg on väljendatud päevades, ei arvestata selle hulka seda käivitava toimingu, sündmuse, otsuse või kättetoimetamise kuupäeva. See reegel kehtib menetlustähtaegade kohta.

Ka nõudeõiguse aegumise tähtaega väljendatakse päevades, nii et käivitava sündmuse päeva selle hulka ei arvestata. Mis puudutab edasikaebamise tähtaegu siis, kui dokumenti ei toimetata isiklikult kätte, lubavad teatavad õigusnormid lükata tähtaja alguse edasi kuupäevani, kui dokumendist isikule tegelikult teatatakse, või kuupäevani, kui dokumendi alusel võetakse täitemeetmed.

7 Kui tähtaeg on väljendatud päevades, kas nimetatud päevade arv tähendab kalendripäevi või tööpäevi?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 642 kohaselt pikendatakse tähtaega, mis lõpeks muidu laupäeval, pühapäeval, riigipühäl või muul puhkepäeval, esimese järgmise tööpäevani.

Seega jätkub tähtaegade kulgemine pühapäevadel ja riigipühadel, kuid tähtaegu pikendatakse esimese järgmise tööpäevani, kui nad vastasel juhul lõpeksid pühapäeval, laupäeval, riigipühäl või muul puhkepäeval.

8 Millal väljendatakse tähtaega nädalates, kuudes või aastates?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 641 kohaselt, kui tähtaeg on väljendatud kuudes või aastates, lõpeb see viimase kuu sellel kuupäeval või viimase aasta kuu sellel kuupäeval, mis kannab sama numbrit kui toimingu, sündmuse, otsuse või kättetoimetamise kuupäev, millest tähtaega arvestatakse. Kui asjaomases järgmises kuus ei ole sama numbriga kuupäeva, lõpeb tähtaeg selle kuu viimasel päeval.

Kui tähtaeg on väljendatud kuudes ja päevades, arvestatakse esmalt kuud, siis päevad.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 642 sätestatud normi (vt eelmine küsimus) kohaldatakse kõikidele tähtaegadele, olgu need väljendatud päevades, kuudes või aastates.

9 Millal nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödub?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 641 kohaselt, kui tähtaeg on väljendatud kuudes või aastates, lõpeb see viimase kuu sellel kuupäeval või viimase aasta kuu sellel kuupäeval, mis kannab sama numbrit kui toimingu, sündmuse, otsuse või kättetoimetamise kuupäev, millest tähtaega arvestatakse. Kui asjaomases järgmises kuus ei ole sama numbriga kuupäeva, lõpeb tähtaeg selle kuu viimasel päeval.

Kui tähtaeg on väljendatud kuudes ja päevades, arvestatakse esmalt kuud, siis päevad.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 642 sätestatud normi (vt eelmine küsimus) kohaldatakse kõikidele tähtaegadele, olgu need väljendatud päevades, kuudes või aastates.

10 Kui tähtpäev saabub laupäeval, pühapäeval või riigipühäl, kas see pikeneb esimese järgneva tööpäevani?

Nagu eespool selgitatud, pikendatakse tähtaega, mis lõpeks muidu laupäeval, pühapäeval, riigipühäl või muul puhkepäeval, esimese järgmise tööpäevani. Tähtaja pikendamist esimese järgmise tööpäevani kohaldatakse kõikide vaidluse esemete puhul ja kõikides menetlustes.

11 Kas teatavate asjaolude korral tähtaega pikendatakse? Millised on tähtaja pikendamise tingimused?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 643 kohaselt, kui pöördutakse Prantsusmaa emamaal asuvasse kohtusse, pikendatakse kohaleilmumise (*comparution*), tavakorras edasi kaebamise (*appel*), vastuväite esitamise (*opposition*), kohtuotsuse läbivaatamise taotluse (*révision*) ja kassatsioonikohtule õigusküsimustes edasikaebamise (*recours en cassation*) tähtaegu

ühe kuu võrra nende isikute jaoks, kes elavad Guadeloupe'is, Prantsuse Guajaanas, Martinique'il, Réunionil, Mayotte'is, Saint-Barthélemyl, Saint-Martinis, Saint Pierre'is ja Miquelonis, Prantsuse Polüneesias, Wallisel ja Futunal, Uus-Kaledoonias või Prantsuse Antarktilistel ja Lõunaaladel; kahe kuu võrra välisriigis elavate isikute jaoks.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 644 kohaselt, kui pöördutakse kohtusse, mis asub Guadeloupe'is, Prantsuse Guajaanas, Martinique'il, Réunionil, Mayotte'is, Saint-Barthélemyl, Saint-Martinis, Saint Pierre'is ja Miquelonis või Wallisel ja Futunal, pikendatakse kohaleilmumise, tavakorras edasi kaebamise, vastuväite esitamise ja kohtuotsuse läbivaatamise taotluse esitamise tähtaegu

ühe kuu võrra nende isikute jaoks, kes ei ela asja arutava kohtu järgses piirkondlikus omavalitsuses;

kahe kuu võrra välisriigis elavate isikute jaoks.

12 Millised on apellatsioonkaebuse esitamise eritähajad?

Põhimõtteliselt on vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklile 538 tavakorras edasi kaebamise tähtaeg üks kuu hagiga asjades või viiasteist päeva hagita asjades. Mitme muu sättega on siiski kehtestatud sellest põhimõttest erandeid. Näiteks on sellise edasikaebamise tähtaeg viiasteist päeva, kui on tegemist ajutiste meetmete kohaldamise menetluses tehtud otsuste, täitevkohtu otsuste, perekonnakohtu otsuste, alaealiste asjade kohtu otsustega haridustoetuse küsimustes jne.

13 Kas kohus võib eelkõige kohtusse ilmumise tähtaega muuta või määrata kohtusse ilmumiseks kindla kuupäeva?

Üldiselt võidakse kohaleilmumise ja kohtukutse kättetoimetamise tähtaegu tsiviilkohtutes kiireloomulistel juhtudel kohtu loal lühendada. Neid tähtaegu võidakse lühendada ka seaduse või määruste alusel.

Näiteks võidakse pooltel lubada kohtukutse eraldi märgitud kuupäevaks kätte toimetada ajutiste meetmete kohaldamise / lühikese etteteatamisajaga menetlustes, aga ka kiirendatud menetluse raames.

Üldiselt võivad kohtud lükata asja arutamise edasi hilisemale kuupäevale, et võimaldada pooltel kohale ilmuda.

14 Kui toimingust, mis on suunatud menetlusosalisele, kes elab kohas, kus tema suhtes võidakse kohaldada tähtaegade pikendamist, teatatakse menetlusosalisele kohas, mille elanike suhtes nimetatud pikendamist ei kohaldata, kas siis selline isik kaotab õiguse tähtaja pikendamisele?

Kooskõlas tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikliga 647, kui dokument, mis on adresseeritud poolele, kes elab kohas, kus ta saaks tähtaja pikendamisest kasu, toimetatakse talle isiklikult kätte kohas, kus kohalikud elanikud ei saaks sellisest pikendamisest kasu, kohaldatakse ainult kohalikele elanikele lubatud tähtaegu.

15 Millised on tagajärjed, kui tähtaegadest kinni ei peeta?

Aegumis- või õigust lõpetava tähtaja lõppemine lõpetab menetluse algatamise õiguse ning avaldus tunnistatakse selle sisu arutamata vastuvõetamatuks. Seaduses sätestatud või kohtu kehtestatud menetlustähtaja eiramise eest määratavad karistused erinevad olenevalt tähtaja rollist ja tehtavast menettustoimingust. Õigusaktidega ei ole kohaleilmumise tähtaja eiramise eest karistusi ette nähtud: kohtupraktika kohaselt tühistab selle tähtaja eiramine enne tähtaja lõppu tehtud kohtuotsuse, kui kostja ei ole kohale ilmunud.

Kui pool jätab määratud tähtaja jooksul hoolsuskohustuse täitmata, karistatakse seda üldjuhul tema asja kohtuasjade nimekirjast eemaldamisega.

Menettustoimingu tegemata jätmist võidakse siiski karistada ka õigustühiseks tunnistamisega (näiteks kui kohtukutset ei toimetata ettenähtud tähtaja jooksul kohtukantselesse) või uurimise lõpetamisega kohtuasja toimiku koostamise kontekstis (kirjalik tavamenetlus).

16 Milliseid õiguskaitsevahendeid võivad kohtusse ilmumata jättnud menetlusosalised kasutada tähtaja lõppemise korral?

Hagi/avalduse esitamise õiguse aegumise ennistamiseks ei ole õiguskaitsevahendeid, mis on aegumis- või õigust lõpetava tähtaja lõppemise õiguslik tagajärg.

Kui seaduses on nii ette nähtud, on kohtul võimalik vabastada pool osaliselt õiguse lõppemisest, mis järgneb tähtaja eiramisele. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 540 võimaldab tähtaja mittejärgimise tagajärjel kehtestatud keelu osalist tühistamist, et vaidlustada otsus, mis tehti tagaselja või mis tuli teha seoses vastuväitega, kui pool ei saanud temast olenemata põhjustel kohtuotsusest õigel ajal teada, et seda vaidlustada, või ei olnud ta suuteline tegutsema.

Kohtu otsuse suhtes, millega tunnistatakse menetlustoiming tühiseks, võib esitada tähtaja ennistamise avalduse. Lisaks lõpetab seda laadi tühisus käimasoleva menetluse, kuid jätab õiguse hagi/avaldus uuesti esitada. Seega võib esitada uue hagi/avalduse, tingimusel et ei esine menetluse raugemise põhjust, eelkõige õigust lõpetava tähtaja möödumist.

Edasikaebust ei ole võimalik esitada otsuse peale, millega kohtuasi eemaldatakse läbivaatamisele tulevate kohtuasjade nimekirjast. Eemaldamine jätab hagi iseenesest puutumata. Aegumis- või õigust lõpetava tähtaja katkestab kohtukutse kättetoimetamine ja see toime jääb alles. Peatamise saab lõpetada avaldusega kohtuasi uuesti kohtuasjade nimekirja kanda, märkides ära eemaldamist õigustanud toimingute tegemise.

Seotud lingid

[Sait Legifrance – tsiviilkohtumenetluse seadustik \(prantsuse keeles\)](#)

[Sait Legifrance – tsiviilkohtumenetluse seadustik inglise ja hispaania keeles](#)

[Sait Legifrance – riigipühad](#)

Viimati uuendatud: 12/01/2022

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.